

ikke kunne faa. Der er nemlig fremkommen en hel Del forskellige Forhold i den mellem-liggende Tid, som gøre, at Indtægterne ikke kunne blive saa høje. Først skal jeg nævne Kapitelstatsten. Selv om vi tage 24 Aars Kapitelstatst, men dog skulle ned til de sidste, vil det vise sig, at den høje Kapitelstatst fra 70erne eller Slutningen af 60erne ikke kan holdes oppe. Vi kunne godt gøre Regning paa ca. 1 Kr. i Gennemsnit mindre end den Kapitelstatst, vi regnede med den Gang. Et andet er, at Jorden, som vi den Gang beregnede til ca. 6,000 Kr. pr. Td. Hartkorn, kunne vi med god Grund ikke ansætte til mere end 4,000 Kr. nu, ikke alene, fordi den er gaaet tilbage i Jordværdi, men ogsaa fordi Hartkornet er blevet belempret med umaadelige Udgifter i de senere Aar, som man ikke kendte den Gang. De kommunale Udgifter ere mange Steder stegne til det tredobbelte, idet jo største Parten ligger paa Hartkornet, idet der endnu kun er ganske faa Kommuner, der ere komne til at tage Halvdelen paa Formue og Lejlighed, medens derimod det almindelige er tre Fjerdedele paa Hartkornet og en Fjerdedel paa Formue og Lejlighed. Her er jo ogsaa noget, der maa tages i Betragtning, at naar man køber en Td. Hartkorn, som man den Gang regnede til 6,000 Kr., er det nu en hel Del mindre. Endvidere er der en stor Byrde, som er blevet en hel Del forøget i disse Aar, og det er den saakaldte Byggegæld paa Præstegaardene. Jeg ved ikke, om man skal sige: takket være Arkitekterne, jeg vil hellere sige, at jeg er ikke Arkitekturen taknemmelig for, hvad den har udrettet paa dette Omraade. Jeg ved nok, at man har haft store Tanker i saa Henseende fra Arkitekternes Side; jeg spurgte i Fjor, hvorfor man skulde bygge disse store prægtige Præstegaarde, og saa svarede man jo, fordi det skulde smitte Befolkningen, saaledes at den ogsaa byggede bedre. Vi ere sandelig komne godt nok med paa Byggeriets Omraade paa Landet, vi behøve ikke Arkitekterne til at give os ny Modeller gennem ny Præstegaarde. Sikker er det, at der paa den Maade er kommen umaadelig store Gældskapitaler frem, og dem maa jo Staten overtage, naar den tager Jorden. Man kunde jo sige: ja, men saa har man jo Bygningerne; men skal Udbygning, hvad jeg ogsaa anser for rigtig, finde Sted, hvad bliver der saa af disse store Bygninger, naar de skulle nedrives eller flyttes omkring, saa faar man ikke meget ud af dem. Endvidere er der i de sidste Aar ogsaa sket en temmelig betydelig Forøgelse af Embedsmænd i Kirken, baade faste Præster og Kapellaner, og det maa ogsaa tages med. Naar jeg tager alt dette med i Beregning,

kommer jeg til en Sum, der omtrent gaar op med den Udgift, Forslaget er kommen til. Tidligere stod vi jo med ca. 1 Millions Overskud, men gøre vi det op efter de Priser og de Forhold, hvorunder vi leve nu, ville vi kun faa ganske lidt tilbage. Derfor bryder jeg mig ikke længere om, at dette skal indbrages til Fordel for Statskassen, og det af den gode Grund, at jeg tror, at det gamle Ordsprog, som for Resten i Dag er nævnt af en Præstemand her, i Form af Folketingsmanden fra Bogenfse (M. Nielsen), holder Stik. Saadanne gamle Ordsprog lave sig jo ikke af ingen Ting, og det, jeg her sigter til, er det, at Præsteposen bliver aldrig fuld. Vi have jo en stor Mængde Embedsmænd, der alle jammer tære paa Statskassen og prøve, hvad de kunne rive til sig, men den Dag, vi faa Præsterne med, bliver det meget værre, ikke alene paa Grund af deres Antal, men ogsaa efter den Styrke, hvormed Kravene muligvis fra den Side ville gøre sig gældende. Af disse Grunde bryder jeg mig altsaa ikke om, at den overstyndende Sum, som muligvis kunde blive nogle hundrede Tusinde Kroner i dette Øjeblik, men som snart vil forsvinde, skal komme ind i Statskassen, hvormed jeg fuldt ud kan gaa med til at gaa til et saakaldt Kirkefond, saaledes at alle berettigede Fordringer fyldestgøres af den, og lad det saa ske, men lad os ikke komme ud derover. Det er den forandrede Stilling, jeg har indtaget paa Grund af de Forhold, der ere fremkomne, siden vi havde denne Sag for sidst. Med Hensyn til Tiendeafløsningen staar jeg heller ikke saa langvinst som visse andre Folk. Det ærede Medlem for Ringløbing Amt 1. Valgkreds oplyste os jo om, at et Sted i Thykland havde man afløst med det fælstedobbelte Beløb. Jeg tror nu slet ikke, at det kan lade sig gøre her. (Afbrydelse). I Frankrig har man affkaffet den, siges der. I Gaar have vi hørt, at en Mand, der stiller sig til Rigsdagsmand, skal have sagt — jeg ved ikke, om det er sandt — at vi vilde faa en Streg over al Tiende. Det tror jeg ikke lader sig gøre, saa upraktisk er jeg ikke. Jeg tror, at vi muligvis nok kunde faa en billig Afløsning, men at vi dog maa komme betydelig højere op. Naar jeg har købt min Gaard med Tiende paa, saa har jeg ikke givet saa meget for den, som f. Eks. en Mand i min Nærhed, der for et Aars Tid siden købte en gammel nedlagt Præstegaard, som ikke havde Tiende; den blev betalt højere og med Grund, fordi den var tiendefri. Der er jo ganske vist noget harmeligt i, at man skal hen at betale Tiende, naar ikke alle skulle med. Man kan i Virkeligheden undre